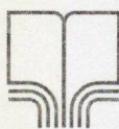

جہان نو۔

پل اُستِر دست بِه دهان

گاهشماری شکست‌های نخستین ترجمه‌ی بهرنگ رجبی

نشر حشمت

در اوآخر بیست و چندسالگی و آوان سی و چندسالگی من دوره‌ای چندساله از سر گذراندم که در آن دست به هر کاری می‌زدم شکست می‌خوردم. ازدواجم به طلاق انجامید، کار نویسنده‌گی ام نگرفت، و مشکلات مالی بر سرورویم آوار شد. منظورم نه فقط افلاس مقطوعی یا دوره‌هایی از سفت بستن کمربندها بلکه بی‌پولی مداوم، طاقت‌فرسا و کشنده‌ای است که جانم را تباہ کرده و جسمم را بردۀ بود در هراسی بی‌تمام.

کسی را نمی‌شد سرزنش کرد غیر خودم. رابطه‌ی من با پول همیشه رابطه‌ای معیوب، مرموز و پُر از تمایلاتی ضدونقیض بود، و حالا داشتم توان سر باز زدنم از اتخاذ تصمیمی مشخص در باب همین مسئله‌ی پول را می‌دادم. در تمام طول زندگی تا آن‌زمانم تنها خواسته‌ام نوشتن بود. از همان شانزده یا هفده‌سالگی فهمیده بودم این را می‌خواهم و هیچ‌گاه هم خودم را با این فکر فریب ندادم که می‌توانم با نوشتن زندگی بگذرانم. تصمیم نویسنده شدن یک‌جور «تصمیم شغل آینده» مثل دکتر شدن یا پلیس شدن نیست، آدم نویسنده شدن را انتخاب نمی‌کند، بلکه برای این‌کار انتخاب می‌شود، و همین که این حقیقت را پذیرید که برای کار دیگری مناسب نیستید، یعنی آماده شده‌اید برای ره سپردن باقی روزهای عمرتان در مسیری

مشکل من این بود که تمایل به سر کردن زندگی دوگانه نداشتم. این تبود که نخواهم کار کنم، اما ایده‌ی ساعت زدن سر شغلی از نه صبح تا پسچ بعدازظهر شوقي در من برنمی‌انگاخت، به‌کل بی‌علاقه بودم به چنین کاری. در آوان بیست و چندسالگی بودم و حس می‌کردم بیش از آن جوانم که یک‌جا مستقر شوم، بیش از آن پُرم از نقشه و برنامه که وقت راه‌هدر پول پیشتر در اوردنی دهم که نه می‌خواستم و نه احتیاجش داشتم. می‌خواستم با همان قدری که دارم گذران کنم. آن روزها زندگی ارزان بود و منی که مسئولیت هیچ‌کسی را نداشم غیر خودم، گمان می‌کردم می‌توانم با یک درآمد سالیانه‌ی تقریباً سه هزار دلاری، بخورونمیر سر کنم.

یک سال تحصیلات تکمیلی را امتحان کردم، ولی دلیلش فقط این بود که دانشگاه کلمبیا بهم امکان درس خواندن بسی‌شهریه همراه دو هزار دلار مستمری می‌داد — که در واقع یعنی به من پول می‌دادند درس بخوانم. حتا با شرایطی چنان آرمانی هم به سرعت دریافتم که دلم نمی‌خواهد درگیر درس شوم. به قدر کافی تحصیل کرده بودم و چشم‌انداز گذراندن پنج شش سال دیگر به عنوان دانشجو به نظرم تقدیری هولناک‌تر از مرگ می‌آمد. دیگر نمی‌خواستم درباره‌ی کتاب‌ها حرف بزنم، می‌خواستم کتاب‌ها را بنویسم. به لحاظ اصولی هم گمان می‌کردم برای یک نویسنده اشتباه است توی دانشگاه قایم شود. خودش را بین کُلی آدم شبیه خودش بیندازد، زیادی راحت و آسوده باشد. خطرش در احساسِ رضایت کردن آدم است و همین‌که به نویسنده‌ای چنین حسی دست دهد دیگر عالم‌ا از دست رفته.

نمی‌خواهم از انتخاب‌هایی که کردم دفاع کنم. اگر منطقی نبودند حقیقت این بود که نمی‌خواستم منطقی باشند. تنها خواسته‌ام تجربه‌های جدید بود. می‌خواستم دنیا را بگردم و خودم را بیازمایم، از سر یک چیز بروم سر چیز دیگر، تا آن‌جا که می‌توانم همه‌چیز را بکاوم. به‌نظرم می‌آمد مادامی که

دراز و صعب. اگر نورچشمی پروردگار از آب درنیاید (و بدا به حال آن‌که روی این قضیه حساب کرده باشد)، یعنی کارتان هیچ‌گاه پول کافی برای تأمین زندگی تان فراهم نخواهد آورد و اگر می‌خواهید سقفی بالای سرتان داشته باشید و از گرسنگی نمیرید، پیه انجام کار دیگری را هم به تن بمالید تا از پس پرداخت قبض‌های تان بربایاید. من همه‌ی این‌ها حالی‌ام بود، آماده‌شان بودم، گلایه‌ای نداشتم. از این لحاظ بی‌نهایت خوشبخت بودم. پس هیچ منفعت مادی خاصی نمی‌گشتم و چشم‌انداز فقیر بودن نمی‌ترساندم. تنها چیزی که می‌خواستم مجالی بود برای انجام این‌کاری که فکر می‌کردم جنمش را دارم.

اغلب نویسنده‌ها زندگی دوگانه‌ای دارند. از مشاغلی معقول پول خوب درمی‌آورند و بزحمت وقتی می‌یابند برای نوشتمن؛ بهترین وقت ممکن برای شان ساعان غیرکاری است: صبح زود، آخر شب، آخر هفته‌ها، تعطیلات. ویلیام کارلوس ویلیامز و لویی فردینان سلین دکتر بودند، والاس استیونس توی شرکت بیمه کار می‌کرد، تی. اس. الیوت اول بانکدار و بعدتر ناشر بود. در میان آشنايان خودم ژاک دوپن، شاعر فرانسوی، یکی از مدیران گالری‌بی هنری است در پاریس. ویلیام برانک، شاعر امریکایی، چهل سالی است کسب خانوادگی السوار و زغال‌سنگ‌شان را در شمال ایالت نیویورک اداره می‌کند. دان دلیلو، پیتر کری، و المور لونارد هر کدام مدت‌زمانی طولانی در کار تبلیغات بوده‌اند. باقی نویسنده‌ها تدریس می‌کنند. این شاید معمول‌ترین راه حل این روزهاست، و در هر دانشگاه حسابی و داشکده‌ی مهجوری که درس موسوم به نوشتمن خلاق ارائه می‌دهد، رمان‌نویسان و شاعران مداوم در نبرد باهم و تقلاً‌یند تا جایی برای خودشان دست و پا کنند. چه کسی حق دارد سرزنش‌شان کند؟ شاید حقوقش خیلی نباشد، اما کاری است پابرجا و ساعت‌های کاری‌اش هم مناسبند.

خانه پول هم موضوع دائمی صحبت‌ها و نگرانی‌ها بود. هم پدر و هم مادرم در دوره‌ی رکود اقتصادی امریکا زندگی کرده بودند و هیچ‌کدام هم از دست آن روزهای سخت کامل خلاص نشده بودند. تجربه‌ی نداری نشانش را برابر هر دو نهاده بود و این زخم را هر کدام به‌شكلِ متفاوتی داشتند. پدرم کنس بود، مادرم ولخرج. مادرم خرج می‌کرد، پدرم نه. خاطره‌ی فقر دست از جان پدرم برنداشته بود و حتا با این‌که اوضاع و احوالش عوض شده بود، هیچ‌گاه نتوانست یک‌سره پذیرد و باور کند این تغییر را. به عکس، مادرم از این اوضاع و احوال دگرگون شده لذت دنیا را می‌برد. کیف می‌کرد از تشریفات خرید کردن و مثل خیلی از امریکایی‌های پیش‌تر و هم عصر خودش، خرید شده بود برایش و سیله‌ی ابراز وجود – و بعضی وقت‌ها اصلاً تا حد نوعی خلق هنری بالایش می‌برد. ورود به مغازه برایش یک‌جور کار کیمیاگری بود که صندوق فروشگاه را هم از چیزهایی جادویی و زیر‌وزیرکنده می‌انباشد. امیال ناگفتنی، نیازهای غیرقابل توضیح، حسرت‌های ناروشن، همگی در گذر از صندوق تبدیل می‌شدند به چیزهایی واقعی، به چیزهایی ملموس که می‌شد توی دست گرفت‌شان. مادرم هیچ‌گاه از تجربه‌ی دوباره‌ی این معجزه خسته نمی‌شد و صورت حساب‌های حاصل از این خستگی ناپذیری مایه‌ی جزوی بحث میان او و پدرم بود. مادرم فکر می‌کرد ما از پس پرداخت آن صورت حساب‌ها بر می‌آییم، پدرم این طور فکر نمی‌کرد؛ دو سبک زندگی، دو جهان‌بینی، دو علم‌الاخلاق، در نبردی دائمی بودند باهم، و سرآخر هم همین ازدواج‌شان را از هم گستت. پول گسل میان‌شان بود و شد تهنا منشأ بی‌امان جار و جنجال‌های بین‌شان. مصیبت این بود که هر دوشان آدم‌های خوبی بودند – دلسوز، شریف، سخت‌کوش – و اگر آن یک کارزار حادشان را بگذاریم کنار، حسابی باهم تفاهم داشتند. من به‌دلیل نوع خاص زندگی خودم

حواسم را جمع کنم، هر اتفاقی برایم بیفتند مفید حالم خواهد بود، چیزهایی بهم خواهد آموخت که تا پیش از آن اصلاً نمی‌دانستم‌شان. اگر این نگرش زیادی از مدافعت‌ده بمنظر می‌آید شاید واقعاً هم این‌گونه بوده. نویسنده‌ای جوان خانواده و دوستان را وداع می‌گوید و پا در راه مقاصدی می‌گذارد نامعلوم، تا دریابد این‌کاره هست یا نه. خوب یا بد شک دارم آن موقع هیچ نگرش دیگری مناسب حالم بود. ارزش داشتم، توی سرم پُر ایده بود، و یک‌جا بند نبودم. اگر در نظر آوریم دنیا چه قدر بزرگ بود، خب، آخرین چیزی که دلم می‌خواست نگه داشتنِ جانبِ احتیاط بود.

توصیف این واقعی و به‌یاد آوردن حسم درباره‌شان برایم سخت نیست. مشکل فقط وقتی پیش می‌آید که از خودم می‌پرسم چرا آن‌کارها را کردم و چرا حسم درباره‌شان آن‌گونه بوده. آن موقع همه‌ی شاعران و نویسنده‌گان مانندی من داشتند تصمیم‌هایی معقول برای آینده‌شان می‌گرفتند. ما بچه‌های پول‌داری نبودیم که بتوانیم به کمک والدین مان متکی باشیم. و همین که از دانشکده‌ها درمی‌آمدیم دیگر برای همیشه زندگی مان منوط می‌شد به خودمان. همگی مان رویارو با موقعیت واحدی بودیم و همگی مان هم اوضاع دست‌مان بود، اما با این حال آن‌ها یک‌جور رفتار کردند و من جوری دیگر. همین است که هنوز هم از توضیح‌ش عاجزم. چرا دوستانم آن‌قدر دوراندیشانه رفتار کردند و من آن‌قدر بی‌محابا؟

من از خانواده‌ای متعلق به طبقه‌ی متوسط می‌آمدم. کودکی راحتی داشتم و هیچ‌گاه گرفتار کمبودها و محرومیت‌هایی نبودم که بیشتر انسان‌های این کره‌ی خاکی ازشان در رنج‌اند. هیچ وقت گرسنگی نداشتمن، سرما نکشیدم، و خطر از دست دادن داشته‌هایم را حس نکردم. اطمینان خاطر پیش‌فرض زندگی ام بود و با این حال به‌دلیل تمامی این آسایش و خوشبختی موجود در